

Trstina, izvešeni poudelci, vsi...
Anten Gerbec. — Last...
znači za mesec: 1. 7. — 3. marca 1924.
Za tiskarstvo nasečno 4 lre, za...
redništvo: ulica sv. Fr...
Kajle...
Jugoslav...
— in celo leto 1. 00...
redništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v...
Širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov sam po 40 cent...
osmrtina, zabavo, poslaunce in vabila po 1. 1., oglasi denarnih zavodov...
am po 1. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po 1. 2. — Oglasi...
naročna in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv...
Franciška Asilkega št. 20, 1. nadstropje. — Telefon redništva in uprave 11-57.

Iz zgodovine „Edinosti“

V svoji prvi številki z dne 8. januarja 1876. je objavila „Edinost“ naslednji program:

«Velika važnost tržaškega mesta za Slovence in vzhajajočo Slovenijo, neugodne razmere tržaškega slovenskega ljudstva in prebivalcev po okolici neobhodno zahtevajo, da se v Trstu ustanovi slovenski časopis. Sprevideti to potrebo, sklenolo je politično društvo „Edinost“ izdajati časnik, ki bode:

a) popolnem neodvisen imel pred očmi z društvom enake namere;

b) on bode svobodoljubna, nikakor pa ne svobodnjaški; njegovo svobodoljublje bo sezalo do tiste meje, do katere sega pravica in poštenje;

c) on bode miroljubna, ne bode budil domačih preprirov, ampak priporočeval bo edinost in slogo; mir zemlji, dobra volja ljudem!

d) on bode naroden in tedaj bo odločno odbijal sovražne napade na slovensko narodnost, naj dohajajo od kodar koli si bode; potezal se bo za to, da se našemu jeziku da v šolah, pisarnicah in javnih zavodih tista pravica, katara mu pristuje po ustavnih določbah in naravi;

e) on bode budil rodoljubje, učil, dramil in jačil pristo namere;

f) z verskimi zadevami se ne bo pečal in le to želi, da vsak ohrani mirno in čisto vest, pa bode njemu in vsem najbolj prav.

Tak je naš program. Bog daj uspeh in srečo blagumu namenu!

Ti pa pisani listek, izlet v božjem imenu v beli svet, pozdravlja drage Slovence na sinjej Adriji, Zelenej Savi, bobnečej Soči in šumečej Dravi; priroči v koto ratarji, ki z brezastimi volčji s potom na čelu orje mater zemljo ter plodovito zrne izročja črnej prsti; razgri se na ko leno rokodelcu, ki se trudi od zore do mraka, da služi vsakdanji kruh sebi i svoje rodovini; potkaj tudi na vrata gospo eke hiše, kder kraljuje obilica i bogastvo; naj te vsakdo sprejme s tisto dobro voljo, s katero te mi po svetu pošiljamo!

Smernicam, ki so jih zasnovatelji našega lista začrtali v tem programu, je

Zbornica prekinila zasedanje

do 11. decembra — Glasovanje o predloženih pogodbah — Vlada se bo pripravila na predložitev pooblastilnega zakona.

RIM, 1. Po opravitvi običajnih formalnosti se je nadaljevala razprava o trgovinski pogodbi z Rusijo, ki se je je udeležilo še nekaj poslancev.

Kot prvi je nastopil on. Federzoni, ki je v svojem govoru recitiral na večerjajo izvajanja poslanca Bombaccija. Za njim je govoril Manaresi, ki je povdaril, da je treba pri razpravi o predloženem zakonskem načrtu gledati predvsem na splošno korist države in opustiti vsako strankarsko stališče. Želeli je, da se z izpolnitvijo pogodbe ščitijo pravice italijanskih lastnikov v Rusiji, ki jih je danes urenil režim, ki mu je vsaki živel pravice tuji. V imenu socialistične stranke je govoril Rondoni, ki je povdaril, da se je predložil odlašalo s sprejemom koristi, ki jih je Italiji ponudila Rusija. Vendar pa bodo koristi velike, kajti Italija je danes še prva med zapadnimi državami, ki bo sklenila z Rusijo končnovenjavno pogodbo. Italijanska politika je bila napram Rusiji politika soglasja, ki se je opetovano pokazala v obliki solidarnosti. To bo gotovo mnogo pripomoglo k vzpostavitvi rednih odnosov, ki bodo koristni za pravice italijanskih državljanzov v Rusiji. Kar se tiče ruskega državnega monopola na surovine, ne more tvoriti nobenih težav, kajti italijanski trgovski interesi na svetovnem trgu se v tem oziru ne križajo z ruskimi. Svoj govor je končal z željo, da bo pogodba čimprej uresničena in izjavil, da bo glasovala socialistična stranka za sprejetje. Vstal je poslanec Broccardi, ki je povdaril, da je treba podpirati stremljenje onih italijanskih državljanzov, ki iščejo polti na ruski trg. Baranzini, ki je stal več let v stiku z ruskim trgom, je mnenja, da se ne sme omejit samo na izselence, marveč organizirati je treba res pravo trgovsko izmenjavo blaga med pripadniki obeh držav. Gledati je treba tudi, da se pride v okoliščini konkurence. On. Olivetti je omenil nekatere države, ki skušajo priti z Rusijo v stike in povdaril, da je dolžnost Italije, da se podvzda. Osebito bo imela pogodba velike koristi, ker je rusko državno gospodarstvo organizirano na kolektivnem načelu in predstavlja važnega činitelja evropskega gospodarstva. Bistvena točka predloženega pogodbe pa tiči v gotovosti trgovskega stanu, ki se bo lahko omejil samo na običajno trgovsko spekulacijo. Možno bi to pospeševala mešana banka v Rusiji, ki bi jo zalagal ruski in tuji kapital.

Nato je zbornica prešla na zakonitve dekleta glede predhodnega sporazuma, sklenjenega dne 26. dec. 1921. med Italijo in Ukrajino, ki je bila sprejeta brez vsake razprave.

Sledila je kratka razprava o finančno-pravni konvenciji s čehoslovansko republiko z dne 23. marca 1921.

Nato je vstal državni podtajnik on. Acerbo, ki je predlagal, da se po tajnem glasovanju o sprejetju trgovskih pogodb zasedanje zbornice odgodi do 11. decembra. Predlog je utemeljeval s tem, da dovrši svoje delo komisija za žensko volilno pravico in pripravi vlada zakonski načrt o pooblastilnem zakonu. Modigliani je bil mnenja, naj se rok odgoditve skrajša, vendar pa je bil sprejet Acerbov predlog.

Tajno glasovanje o pogodbah je izpadlo sledeče: Trgovinska pogodba s Švico z dne 27. jan. 1923 je bila odobrena z 244 glasovi proti 28; italijansko-švicarska konvencija z dne 12. nov. 1919 glede električne železnice Locarno-Domodossola z 243 proti 29; trgovinska in pomorska pogodba med Italijo in Avstrijo z dne 28. apr. 1923 z 242 proti 30; italijansko-ka-

zatrjujejo, da jih je bilo 500 — oboroženih z revolverji, poleni in palicami. Pod vodstvom nekega načelnika so se usmerili proti ulici Alessandro Farnese, kjer ima Nitti svojo vilo.

Kmalu so se začeli v hiši sovražni klici proti Nittiju, ki se je takrat nahajal v sobi v prtiličju v družbi svojih prijateljev. Hišni ljudje so takoj zaprli okna, ki gledajo na ulico, v nadi, da se bodo demonstranti kmalu naveličali svojega razgrajanja ter odšli. Zgodilo pa se je drugače. Začelo se je streljati proti hiši, tu pa tam je zagrmela petarda in kmalu so imeli napadalci odprto pot v hišo. Stirje karabinerji in dva policijska agenta, ki so stražili Nittijevo stanovanje, se niso mogli upreti napadu in so mogli le prisostvovati tej akciji, medtem ko je eden izmed agentov šel obvestiti bližnji komisariat o tem početju.

Medtem je prišel napadalcem naproti najstarejši sin Nittijev, kateri se je kot častnik udeležil vojne in je bil trikrat odlikovan. Mimo njega so razgrajali udri v drugo nadstropje, kamor je zbežal Nitti s svojo družino in svojo materjo. Nittijeva žena je protestirala proti temu početju in nesramnim klicem, zakar je nekdo zalučal proti njej tintnik. Napadaleci so razbili vse pohištvo ter se baš usmerili proti sobi, kjer je bil skrit Nitti, ko je prispel pred hišo kamijon karabinerjev, ki so pripravili demonstrante do tega, da so zapustili to bojno polje.

Demonstranti so se nato uvrstili ter odkorakali v redno proli središču mesta. Tu so na trgu Colonna imeli shod, kjer je politični tajnik rimskega fašja opominjal med svojim govorom „notranje sovražnike, katerim je fašistovska revolucija pustila popolno svobodo.“ Zaključil je, da „bo fašizem nadaljeval pohod, ki ga je prekinil, ako se ne bo končalo hujskajoče pisanje nekaterih listov.“

Zborovalci so predlagali napad na uredništvo lista „Il Mondo“, govornik jih je pa pomiril ter jih pozval, da naj se razidejo.

Po sestavi nemške vlade

Nemška vlada je vlada manjšine — Listi ji prorokujejo kratko življenje — Močnost razpusta zbornice.

BERLIN, 1. Snoci je šel novi kancelar dr. Marx k predsedniku republike Ebertu in mu je predložil listo novega ministrstva. Ministrski svet je sestavljen glavnim natančnih podatkov kakor sledi: Kancelar Marx (katol. center); podkancelar in minister za notranje zadeve Jarres (nemška ljudska stranka); finance, Luther (nem. ljudska stranka); gospodarstvo, Hamm (bavarski demokrat); promet, Oeser (demokrat); državna bramba, Gessler (demokrat); javna dela, Brauns (katoliški center); pošta in brzojav, Hoebe (katoliški center); prehrana, v Kanitz, Ministrstvo za obnovo ne bo zasedeno.

Kakor razvidno je kabinet Marx-Stresemann nekoliko bolj desničarski kot prejšnji, toda bistveno se ne loči od kabineta, ki ga je državni zbor razbil v prejšnjem tednu.

Sestava novega ministrstva je bila trdopolna. Marx je ponudil mesto ministra za prehrano nemško-nacionalcu Schieleu. Toda parlamentarna skupina nemško-nacionalcev se je temu uprla, razdaga so se prišasti bavarske ljudske stranke in nemški nacionalci nahajali v negotovosti radi zadržanja socializmov. Položaj je postal vedno težavnejši in že se je dozevalo, da se bo Marxova mislija izjalovila. Vendar pa so dobili Bavarci iz Monakovega poziv, naj pošljejo v ministrstvo svojega zastopnika, kar je pomenjalo takoj velik korak naprej.

Stranke, ki podpirajo Marxov kabinet, razpolagajo v državnem zboru z 200 glasovi od 459; gre torej za vlado manjšine, ki jo lahko vsaki čas vržejo nemško-nacionalci, socialisti in komunisti.

Zbornici se bo nova vlada predstavila v četrtek in pričakuje se, da bo dobil Marx zaupnico, ne radi tega, ker uživa večje simpatije kot Stresemann, marveč, ker je kriza pokazala, da je vsaka druga kombinacija izključena.

Od nekaterih strani zagotavljajo, da bo nova vlada predložila pooblastilni zakon, po katerem bi bila za sprejem raznih zakonskih načrtov potrebna samo absolutna večina. V slučaj, da bi bil ta zakon odklonjen, bo zbornica najbrže razpuščena. Vendar pa ta vest še ni potrjena.

„Berliner Tageblatt“ pa zagotavlja, da bo dobil kancelar pooblastilo, da razpusti državni zbor, čim mu bo izražena nezaupnica. Vsekakor pa je skoraj gotovo, da ostane Marx na vladi do novih volitev.

Sicer pa je mnogo listov, osobito desničarskih, ki prorokujejo novemu kabinetu le kratko življenje.

Socialisti ne kažejo posebne prijaznosti, osobito radi Bavarca Emmingerja. Ta je namreč Kahrhov pristaša in se radi tega domneva, da bo vlada napram Bavarcem še bolj popustljiva kot je bil Stresemann. Tudi notranji minister Jarres ne uživa posebne naklonjenosti.

Ebertova zahvala Stresemannu.

BERLIN, 1. Državni predsednik Ebert je poslal Stresemannu pismo, v katerem se mu zahvaljuje za velike zasluge, ki si jih je kot državni kancelar pridobil za nemško državo. V pismu izraža obenem svojo radost, da je prevzel ministrsko mesto v novi vladi.

„Koelnische Zeitung“ ustavlja.

KOELN, 1. Vsled odloka medzavezniske porenске komisije je „Koelnische Zeitung“ začasno ustavila svoje publikacije.

Na smrt obsojena poljska terorista.

VARSAVA, 1. Vojaško sodišče je obsodilo na smrt Bagijukowca in Wiczorkiowskega, ki sta bila obtožena, da sta organizirala vrsto terorističnih dejanj in izvršila več atentatov med drugimi tudi na varšavsko univerzo, ki je povzročila smrt profesorja Erzechege.

V Sloveniji vode padajo

Večja nevarnost minula — Velika povodenj na Hrvaškem Milijonska škoda

LJUBLJANA, 1. Iz vseh krajev so prispela poročila, da so vode proti jutru in tekem dopoldneva začele padati. Nevarnost je minila. Seveda, škoda, ki so jo poplave povzročile, je neprecenljiva in gre v mnoge dinarske milijone.

Obširna ravan Ljubljanskega Barja je eno samo jezero. Ceste so deloma do 70 cm pod vodo, ki stoji visoko tudi v prtiličnih hišicah. Ljudje in živina mnogo trpijo. Iz mnogih hiš so se morali prebivalci izseliti in spraviti tudi živino na varno. Tudi proti Vrhniku je bila situacija jako opasna. Izvir Ljubljanske je bil že nekaj dni silno močan. Že 28. t. m. popoldne so bile vasi pod Vrhniko ob levem bregu obplavljene. V sredini Barja je Črna vas pod vodo. V Podpeči sta dve veliki žagi obplavljeni in Ljubljana je odnesla vse lesne zaloge. Zvečer so mestni gasilci s čolni pomagali spravljati prebivalce nekaterih ogroženih hiš na varno. Škoda je ogromna. Barjani shranjujejo svoje zaloge krompirja in repe v zemlji. Vse te zaloge je poplavlila voda ter jih po velikem delu uničila.

KRANJ, 1. Včeraj ob 3. zjutraj je dosegla Sava maksimum, naka je pričela padati in še vedno pada. Do večera je padla Sava več kot za meter. V gornji Korški dolini je odnesla Kokra več provizornih mostov, v Bohinjski dolini pa skoro vse mostove. Kolikor je dosedaj znano, so v Bohinjski dolini včeraj utonile tri osebe. Lesnemu trgovcu Kuraltu v Kranju je odnesla povodenj več vagonov lesa. Veliko škodo imata tudi lesna trgovca Dornič v Lencovem pri Radovljici in Pogačnik v Podnartu. Pri Podnartu je povodenj prigo popolnoma razgrajla in odnesla približno 150 metrov nasipa, tako, da ni upati, da bi bil promet že v bližnjih dneh vzpostavljen. Osební promet se vrši s prestopanjem. Tudi približno 1000 metrov nižje postaje Dovej je proga pretrgana ter se vrši promet s prestopanjem. Poštna uprava vzdržuje vse zveze deloma s prenašanjem pošt nih pošilk, organizirala pa bo tudi avtomobilski promet.

NOVO MESTO, 1. Krka je poplavlila vso dolino ter napravila mnogo škodo. Posebno trpi Kostonjica, ki je od vseh strani obplavljena in formalno odrezana od sveta.

BREŽICE, 1. Tu stoji Sava 4,95 nad normalo in je spojena s Krko, ki je tudi stopila iz struge. Najbolj so prizadete občine Rigonca, Mihalovec, Loče, Mosti, posebno pa vas Trnja, kjer stoji hiše do pod-

strešja pod vodo. Ljudje so le z največjo težavo rešili sebe in živino, perutnina pa je vsa poginila v valovih. Vsa ozmina in vsi letošnji poljski pridelki so uničeni; ljudstvo je obupano.

CELJE, 1. Voda je pričela proti jutru padati in nevarnost je minila. Škoda na mestnih nasadih in v hišah je velika. Poplave v Savinjski dolini so pojenjale. Škoda, ki jo je povzročila Savinja, se ceni na mnogo milijonov.

ZAGREB, 1. V noči od četrta na petek je Sava predrla nasip med mostom in mestnim kopališčem. Zjutraj so bila vsa dvorišča in vrtovi do hiše št. 67 na Savski cesti pod vodo. Na drugi strani Save je prišla voda do ceste v Remetinec. Silno je narasla Sava zlasti v zagrebški okolici, kjer so vasi Horvati, Trnje, Gruge, Brudište in Remetinec močno ogrožene. Vojaštvo je pripravljeno, da priskoči prebivalstvu takoj na pomoč.

Tudi proti Sisku je Sava napravila mnogo škodo. Javljajo, da je utonilo nekaj ljudi.

Proga južne železnice je med Savskim Marotom in Zagrebom na več krajih pretrgana. Promet južno od Brežice je ustavljen.

V Zagrebu in v okoliških vaseh se je moralo zaradi poplave izseliti okoli 30.000 ljudi. Največji del teh ljudi je došel v Zagreb. Mnogo jih je po kolodvorih, da se z vlaki odpelejo k svojim sorodnikom. Okoli 3000 ljudi so namestili v vojaških barakah. Človeških žrtev ni. Ob 10. zvečer voda še ni padla, temveč še vedno stoji na maksimumu.

V hrvaškem Zagorju Krapina in njeni pritoki še vedno rastejo. Železniška proga teče tam zelo nizko, tako da je mestoma preplavljena.

Promet po južni železnici z Zagrebom je ustavljen. Vlaki vozijo le od Zid. mosta do Brežice. Direktni vlaki Ljubljana-Zagreb vozijo po dolenjski progi čez Karlovac. Tako je odšel danes popoldne beograjski brzojav ob 17. uri čez Novo mesto, SOE, ki pride normalno ob 22. iz Zagreba, je prispel ob pol 2. uri zjutraj čez Karlovac v Ljubljano. Zveza Zagreba s severom gre čez Varaždin.

ZAGREB, 1. Tudi v Vojvodini so velike poplave napravile mnogo škodo. V Baranji so obširne pokrajine pod vodo. Reka Tisa še vedno narašča. Ves promet je onemočen. Vsled tega so cene žita znatno poskočile.

Ijice Marije, bodo ministri zunanjih del Male antante prisostvovali na dvoru koncertu, ki se bo priredil v ta namen.

Grški kralj pride v Nizzo?

DUNAJ, 30. Kakor smo že poročali, se bližajo grški dinastiji zadnji dnevi. Vendar pa je treba počakati na izid volitev in po vladnih izjavah na izid morebitnega ljudskega glasovanja, ki ga zahtevajo republikanci se pred volitvami. Z ozirom na to je prišla z Dunaja vest, da je romunska kraljica Marija odredila, naj bo njena vila v Nizzu pripravljena. Iz Aten pa poročajo, da se bo vršilo v nedeljo veliko zborovanje za katero je baje pripravljena resolucija, ki apelira na Venizelosov patriotizem in ga poziva, da se vrne v domovino.

Vprašanje medzavezniskih dolgov.

WASHINGTON, 30. Uradno se objavlja, da so ameriški izvedenci proučili gospodarsko stanje Zedinjenih držav in ostalih zavezniskih držav. Prepričani so, da Francija zaenkrat ni v stanu vrniti dolgov, ki jih je napravila tekem vojne. Po izjavah komisije je prišlo do tega zaključka ne oziiraje se na politični položaj. „Chicago Tribune“ javlja od svoje strani, da ne bo Amerika pritiskala niti na Francijo, niti na Italijo, da izpolnita svoje obveznosti. List naglašja, da bi značil ta korak v sedanjem stanju naravnost sovražni čin. Poudarja tudi, da soglasja s tem tudi predsednik Coolidge. S tem so nezadovoljni samo bivši bojovniki, ki pričakujejo vojno odškodnino.

Pismo iz Jugoslavije

Ljubljana, 29. novembra.

Jutri 30. novembra se končno vendarle sestane skupščina k rednemu zasedanju. Opozicija napoveduje najostrejši boj proti vladi, ker da ta popolnoma prezira vse argumente opozicije in da upošteva samo svoje strankarske interese. Opozicija hoče zato vlado prisiliti, da se oziira na njene želje ali pa bo preprečila pravočasen sprejem proračuna.

V finančnem odboru je že opozicija pričela izvajati svoje grožnje. Vsak govornik je izrazil ves čas, ki mu ga daje poslovnik in kolikor članov šteje kak opozicijski klub, toliko govornikov je tudi nastopilo. Posledica tega je bila, da so se seje finančnega odbora zavleklo do pozne noči, toda odnehanja ni bilo na nobeni strani. Radikali so sicer poskušali na dokaj originalen način pripraviti opozicijske poslance na tega, da bi odnehali, toda namera jim je spodletela. V svojem klubu so namreč gostili radikalni poslanci vse poslance in velik del opozicijskih poslancev se je tudi njihovemu povabilu z veseljem odzval ter

slastjo pomagati pokušati sladko negotin-
ko vino. Toda ko je prišla na poslanca
vrsta da govori, se ni tej pravici nikakor
porekel, temveč je pravočasno pihel v
avorano in govoril.

Ker ima skupščina za rešitev proračuna
samo slab mesec na razpolago, (prva seja
bo šele 3. decembra) izgleda, kakor da bi
pozicija v resnici mogla uspeti. To potr-
juje tudi Pašićeva bolezen, ki je pravi ba-
rometer političnega položaja. Vselej, kadar
je situacija močno napeta, povzroči Paši-
ćeva bolezen zavlačivale krize in s tem
njeno ublažitev. In ko Pašić ozdravi, ve
že ves svet, da je kriza rešena, ali vsaj
podlaga za njeno rešitev ustvarjena. Ker
poročajo časopisi, da se je Pašićovo zdravje
zopet izboljšalo, bi mogli zato računati s
tem, da se bo tudi to pot radikalom po-
srečilo doseči rešen izhod iz mučnega
položaja. Z ozirom na needinost opozici-
onalcev je to tudi verjetno. Stari lisjak
Pašić bo pač zopet našel kako prav ranlji-
vo mesto opozicije, dosegel njen razkol,
potem pritisnil na ranljivo mesto v obliki
kake koncesije hladilnih obliž in situacija
bo rešena.

Ravno pri razpravi o proračunu je tak-
šnih možnosti vse polno in sedanja gospo-
darska kriza štejele teh možnosti samo
povečje. Jasno je seveda, da to ne bo
šlo lahko, toda opti na sigurno večino,
varni pred notranjo needinostjo in končno
oprti na moč vladnega aparata bodo radi-
kali sigurno kos položaju.

Pri tem pa imajo radikali še eno pred-
nost. Sprejem rednega proračuna je
državna potreba in obstrukcija proti nje-
govemu sprejemu ne bo popularna, vsaj
v Srbiji ne. Pri vsaki obstrukciji, kakor
vselej, če se mnogo govori, je neizbežno,
da se zine tudi marksaka neumestna in
tudi to bodo znali izrabiti radikali. Ves
čas bodo lepo tiho v ozadiju in ko se bo
kak nasprotnik razgalil, bodo radikali
govorniki to slabost hitro uporabili za
oster napad. In tudi s tem si bodo zbol-
jali šanse.

Po dosedanjih izkušnjah pa itak ni opo-
zicijskega prorokovanja o poostritvi polo-
žaja vzeti prerresno. S kako gotovostjo so
na pr. pisali demokratski listi o izstopu
Nemcev iz vladne koalicije zaradi odsto-
pne Zombolje. Danes pa vidimo, kako
Nemci v finančnem odboru glasujejo z ra-
dikali ravno tako zvesto, ko ob nastanku
sedanje vladne koalicije. Da ni za Nemce
drugačja izhoda, sem v enem svojih pre-
jšnjih pismen jasno razložil.

Slo bo torej po starih potih dalje, čeprav
morebiti malo manj lahko kot včasih.
Ampak slo bo le in to je glavno. Naj bo
radikalni režim še tako slab, boljsega, ki
bi ga mogel takoj nadomestiti, ni še po-
kazal nihče.

Napovedano parcelacijo Hrvatske in
Slovenije nameravajo radikali odložiti,
kakor poročajo listi. Izgleda, da bo to prvi
obliž, ki ga bo pritisnil Pašić v dosegu
pravočasnega izglasovanja proračuna. In
v demokratskih listih tudi v resnici že be-
remo o nezanesljivi opoziciji Jugosloven-
skega kluba. Če bi pa Pašić obrnil ost in
razgalil, da je pripravil izvesti volitve
v oblastno skupščino, pa ste lahko sigurni,
da bo v blokaških listih zapela pesem o
nezanesljivi obstrukciji demokratov.

S parcelacijo je ozko zvezano hrvatsko
vprašanje in zato par besed o tem vpra-
šanju. Senzacija tedna je vest, da je lon-
donska vlada sporočila Radiću, da malo
manj lažno izrablja po "Slobodnem
Dому" angleško vlado v svojo reklamo,
ker mu bodo drugače pokazana vrata.
Silno nerodna je ta vest za Radića, še
bolj pa za njegove zagrebške pristaje.
Glavna nada Radićevcev je bila Anglija,
sedaj pa nastopi še ta v korist Srbov.
Blokaški listi skušajo sebe in svoje bralce
sicer tolažiti s tem, da je vest o koraku
angleške vlade le navaden akt kurtuazije
in da je politično brezpomembna. V koliko
je je blokaška tolažba upravičena ali ne,
je precej stranskega pomena sprico dej-
stva, da mase naroda tej tolažbi prav nič
ne verujejo.

Zato vidimo kako so vse hrvatske
stranke pridno na poslu, da požanjejo
Radićev dedščino. Hrvatska zajednica,
ki pri zadnjih volitvah sploh ni nastopila
samostojno, nastopa sedaj pri vseh na-
domestnih občinskih volitvah pod svojo
firmo in Radićeva stranka se ji pridružuje.
Vse kaže na to, da se hoče Hrvatska Za-
jednica predstaviti kot edina prava na-
slednica predlondonske radićevščine.

Pridno se tudi gibljejo frankovci, ki po-
stajajo vedno bolj in bolj nevarni konku-
renti Radiću. Zelo živahno se giblje tudi
hrvatska pučka stranka, ki ima dosti upa-
nja, da postane eden glavnih dedičev Ra-
dića. Pa tudi zemljoradniški so se pričeli
gibati in sedaj, ko se je zemljoradniška
akademski omladina zaradi bolgarskega
vprašanja izrekla za federativno urede-
tve države, ima njihov program pač največ
sorodnosti z Radićevim seljstvom. Kako bo
izpadel boj za Radićev dedščino, pa je
danes še preuranjeno govoriti, zato naj bo
ta boj sama konstatiran.

Pač pa je gotovo, da je Radić izgubil
bitko proti radikalom in londonska vest
potrjuje to brezdvomno. Drugače pa tudi
biti ni moglo.

V politiki je kakor pri kartah. Kdor
ima adute, kdor ima taroke, ta zmaga, ta
dobi igro. Najmočnejši in edini adut Ra-
dića je bil, da more s prihodom v skup-
ščino vreči radikalno vlado. Ta adut pa
je dal Radić z Markovim protokolom iz
rok.

Radikali pa niso dali nobenega aduta iz
rok, temveč so nasprotno z zagrebškim
protokolom dobili še novega. Izid igre je
bil torej jase. Da bi imel pri Angležih
čim več uspeha, je povzdigoval Radić an-
gelsko humaniteto in kulturno — in kakor
se že glase te lepe stvari — v deveta ne-
besa. Za političnega začetnika je taka na-
zivnost še nekako oprostljiva, za politika,

ki asipira na vodstvo v državi, pa mora
postati usodna. Radikali pa so nasprotno
računali na človeške slabosti in da niso
računali slabo, bi si upal trditi z ozirom
na sledeče. Skoro istočasno ko vest o Ra-
dićevem fiasku v Londonu, je dospela
tudi vest, da je dosežen med Jugoslavijo
in Veliko Britanijo sporazum glede dolga
Jugoslavije Angliji. Ali ni verjetno, da je
Radić, sicer nehoti, toda bistveno pripo-
mogel k sporazumu?

Ko je šel Radić v London, je bil nazi-
ranja, da se da hrvatsko vprašanje pri-
derjati z irskim. Bila je to velika napaka
Radića, ki mu je že v naprej škodovala.
Angleži so imeli z Irski toliko težkih ne-
prikl, da bi bilo več ko čudno, če bi se
navduševali za kakršnekoli Irce. Radić bi
storil veliko bolj pametno, če bi primerjal
Hrvate s Škoti, ki so vodili z Angleži sto-
letja dolgo krvave boje, ki pa danes s
ponosom govore, da so kljub svoji malo-
številnosti steber Velike Britanije. Ker je
poudaril Radić svoje sorodstvo z Irski, se
je pokazal kot destruktiven element in sim-
patije Anglije bi mu bile zasigurne. Toda
v tem hipu bi moral Radić svojo konstruk-
tivnost izkazati tudi v dejanju in odsto-
nost iz skupščine bi bila nemogoča. Kaj
bi pa bilo potem z Radićevimi taktiki? Kaj
z njegovo popularnostjo? Na ti dve vpra-
šanji si more odgovoriti vsak sam, če le
malo premisli vse politične skoke, ki jih
je že izvršil Radić in ki bi jih še izvršil,
če bi ga usoda prisilila, da se spusti v
skupščini v boj s Pašićem.

Od vsega početka je torej bil napačno
zasnovan Radićev načrt glede intervencije
Anglije in zato je bil fiasco neizogiben.

Blokaški listi fiaske seveda nočejo pri-
poznati in mislijo, da se more šteti Radi-
ćeva agitacija kot uspešna zato, ker je raz-
krila koruptnost radikalne vlade. Slabo iz-
pričevalo za državnika, kadar hoče z bla-
tenjem lastnega naroda pred tujcem kovati
za sebe kapital!

Zagreb ima svojo senzacijo. Pa ne mi-
slite, da je to senzacija povzročila lon-
donska vest. Ne! Zagrebška senzacija je
sodna obravnava proti Pašićevu, prav-
nemu tipu sedanje popolnoma izkvarjene
mladine. Proces je prinesel na dan narav-
nost neverjetne dokaze o izpijenosti za-
grebske mladine. Ampak oficijelni Zagreb
se za to ne bo menil, temveč bo njemu
slej ko prej glavno hrvatska državno-pra-
vna teorija. In drugo leto bodo v Zagrebu
z velikimi slovesnostmi praznovali tisoč-
letnico hrvatske samostojnosti, njihova
mladina pa pri tem propada.

"Gau ist alle Theorie", je dejal modri
Goethe in to velja tudi za politiko. O. P.

Pred volitvami na Angleškem

(Baldwin — Lloyd George — Asquith)

Razpuščena dolnja zbornica je živela ko-
maj eno leto; ko so konservativci pred enim
letom zmagovalno prevzeli vlado, ni nikdo
misli, da bo zbornica usojeno tako kratko
življenje. Vsakdo je bil namreč prepričan, da
bo zbornica, v kateri je ena stranka (konser-
vativna) nadzorovala vse ostale skupaj za
80 glasov doživela po ustavi ji določeni čas.
Umevno je torej, da je nenadni razpust zbor-
nice, precej zbehal vse stranke. Baldwin je
sicer v svojih govorih o političnih smericah
vlade v Swensea in v Plymouthu namignil na
volitve, češ da je s svojim gospodarskim pro-
gramom protekcionizma pripravljen stopiti
pred volitve, ko bo prišel ugoden čas za to.
Toda kljub tem namigavanjem je v parla-
mentarnih krogih prevladovalo mnenje, da
bo Baldwin s tako spretno kretljivo ublažil
svojo politiko protekcionizma in se tako
izognil obljubam svojih prednikov. Baldwin
pa je v zbornici sam izjavil, da nima sposob-
nosti za take politične manevre in da so mu
volitve ljubše.

Vzroki, ki so dovedli do razpusta zbornice,
so torej predvsem gospodarskega značaja.
Glavni vzrok tiči v trgovinski politiki pro-
tekcionizma, katere se je oklenila sedanja
konservativna vlada. Ta politika sloni na
prepričanju, da je edino potem uvedbe carin
na uvoz močnejše preprečiti konkurenco tuj-
je (nemške in francoske) industrije na angle-
škem trgu ter tako povzdigniti spet domačo
industrijo, kar bi imelo za posledico, da bi
se brezposelnosti občutno zmanjšala. Zmanjša-
nje brezposelnosti je geslo vseh vlad in vseh
strank. Treba je računati z masami, Stranki,
ki bo z ozirom na zmanjšanje brezposelnosti
postavila boljši program, tej stranki je zagot-
ovljen uspeh pri volitvah. Politiko skrajnega
protekcionizma Baldwinove vlade je odločno
podprl avstralski ministrski predsednik Bruce
na vsedržavni konferenci v Londonu, ki je
zahteval vpeljavo prednostnih carin na blago,
ki prihaja iz Avstralije in kolonij sploh, da
bi se na ta način ustvaril enoten gospodarski
organizem med Anglijo in kolonijami, ki bi
bil s primernimi carinami ločen od ostalega
sveta. O tem gospodarskem načrtu smo že
govorili na tem mestu. Trgovinska politika
protekcionizma ni zadel na hud odpor samo
pri liberalcih, ki so odločni pristaši politike
proste izmenjave, ter pri delavski stranki
(Labour party), ampak tudi v gotovih konser-
vativnih krogih samih; znano je namreč, da
niso vsi konservativci protekcionisti in da so
bili celo nekateri poslanci konservativne
stranke izvoljeni na podlagi programa poli-
tike proste izmenjave. Baldwin je zadel na
opozicijo tudi v lastni stranki radi svoje poli-
tike v odškodninskem vprašanju, kjer je vsa-
likrat podlegel Poincaréju. Iz vseh teh razlo-
gov se je Baldwin odločil za razpustitev po-
pisane imena članov konsorcija za izda-
janje "Malega lista", izmed katerih pa naj-
boljši ni hotel sprejeti ponujene mu "čas-
tne" naloge. Tu pa nas premeja presene-
čenje. Ne, tega nismo mogli verjeti, da
morejo tako resni in častitljivi ljudje,
dopuščati, da se pod njihovim vodstvom
in odgovornostjo uganjajo take stvari, ka-
kor jih zagreša revolverski "Mali list".
Bodi jim povedano, da jih smatramo za
vse odgovorne, in da pride čas, ko bodo
morali polagati svoj račun ne-le pred svojo
vestjo in pred Bogom, ampak tudi pred
javnostjo! Veta je krivda na njih, nego na
posl. Ščeku, v prid katerega znamo za ve-
liko olajševalno okolnost.

Po tem, kar nam je "kovter" do sedaj
pokrival "Mit Macht und Grauen" lahko
sodijo citateli, koliko resnice je v tem, kar
Milanovičeva "Istra" govori in Ščekov
"Mali list" z dopadajenjem ponavlja. Vse
gola laž oz. izbruh bolestone zažrelosti!

"Mali list" govori o "sporu med istrsko
opozicijo in tržaškimi veljaki" in o
"obtožbi predsednika istrske organiza-
cije proti dr. J. Wilfanu". Res pa je,
da tržaško politično društvo se nahaja v
najboljših razmerah z istrskim političnim
društvom, da sta ti dve organizaciji edini
v vseh raznih vprašanjih in da v vsem
složno nastopata. Isto velja glede istrskega
političnega glasila, ki je na podlagi spora-
zuma, podpisanega tudi po posl. Ščeku,
edino-le "Istarska Rijeka" in našega dne-
vnika, med katerima ni doslej niti najmanjša
sencica kalila uzornega soglasja.

Očitane o denarju, nabranem za
obrambni sklad, o polnjenju tržaškega za-
klja ob stradanju Istre, o protestu Istranov
proti tržaškim krivicam je le izbruh jeze
gosp. Milanoviča, ker je propadel v vseh
svojih poskusih za seji prepri in neslogu.
Obrambeni sklad je upravljal pravilno in
pravično v to poklicani odbor. Istra ni
bila nič prikrajšana. Dokaz temu je po-
polno soglasje večine istrskih zaupnikov.
Edini greh je bil, da ni bilo tako kakor
je hotel g. M. in da ni prišel on v odbor.
Da je bila Istra po svoji veliki večini za
Trst, je jasno pokazal znani sestanek v
Kozini. Tržačani so svoje delo obračali
skoro izključno v prid Istre in so Trst in
okolico žal še preveč zanemarjali. Pre-
strogi sodnik jim lahko očita, da so storili
premalo, toda reči, da so ti polni žakej
na škodo nesrečnih Istranov in da so jih
izkoristili, je vnebovpijoča nesramnost!!
Najdrznejše pa je očitanje glede lista.
Tako po uničenju pazinske tiskarne je
podpredsednik pol. dr. "Edinost" (v od-
sotnosti predsednika dr. Wilfana) iz lastne
inicijative in ne da bi se bil kateri Istran
na to spomnil, Istranom predlagal, naj se
"Pučki Prijatelji" vzpostavijo v Trstu in jim
priskrbel sredstva za pričetek. Radi Tr-
sta bi torej "P. prijatelji" lahko takoj zo-
pet začel izhajati, ker je vendar sestava
hrvatskega lista morala biti prepuščena
Istranom samim. Le to smo Tržačani pro-
sili Istrane, naj si ako le morejo najdejo
prostore za uredništvo in upravo izven
tiskarne, in to radi pomanjkanja prostora
in ker nismo hoteli brez nujne potrebe ne-
varnosti za tiskarno in naš list še bolj po-
večati. Rekli pa smo jim takoj, da če ne
bo drugače mogoče, jim prepustimo tudi
svoje prostore. Nismo pa zavlekli izha-
janja lista, nego nasprotno. Ko je hotel
novi urednik "P. Prijatelji" prvo številko
lista odložiti za teden dni, smo se mi temu
odločno uprli, tako da je list izšel še teden
prej nego je hotel njegov od Istranov do-
ločeni urednik.

"Malemu listu" je ustrezno. Svetujemo
mu pa, naj nikar ne "kuka" pod "kovter".
Grda navada je to!

DNEVNE VESTI

Razkritja izpod „kovtra“

Izpopolnjujemo obljubo, dano v včeraj-
šnji številki. Odmaknili smo "kovter", po
katerim sta se, kakor pravi "Mali list",
brčali "Edinost" in "Istra", oziroma gospod
Milanović v imenu društva za Hrvate in
Slovence v Istri in "gospodar dnevnika
doktor Slavik". In kaj vidimo? "Edinost"
poznava že 48 let; zmiraj je enaka in v
danasnjem članku čitamo celo o njenem
vojstvu. Tam ni nič zanimivega. Pač pa se
nam nudi jako pikanten prizor, ko obrne-
mo pogled tja, kjer je brčala "Istra".
Pri "Istri" oz. Milanoviću ni sledu o dru-
štvu za Hrvate in Slovence v Istri.
Namesto tega se nam prikaže zapisnik od
22. decembra 1922., na katerem se nam
zabliži podpis poslanca Ščka. Beremo:
Gre za spravo med prepriječima se stra-
nima v Istri. Ena točka se glasi, da poli-
tično društvo za Hrvate in Slovence ima
prenehati ne da se imajo istrski Slovani
združiti v "političnem društvu Edinost za
Istro". Dalje je zapisano, da morata prene-
hati oba tedanja lista "Pučki Prijatelji" in
"Stara Naša Sloga". Namesto teh dveh li-
stov se ima izdati eden edini političen
list za istrske Hrvate, kateremu naj bo
ime "Istarska Rijeka". Vsak drugi hrvatski
politični list se smatra za razkolniškega.
Imenovani so tudi novi odbor novega po-
litičnega društva, uredniški odbor in člani
za Narodni svet. Med temi imeni ni imena
Milanoviča. (Tega gospoda nismo do sedaj
imenovali, bili smo bolj diskretni in ob-
zirni proti njemu, kakor njegov "mali"
prijatelj, kakor ga ni med tistimi, ki so to
spravo dogovorili in podpivali, kakor ni
bil gospod Milanović nikoli predsednik,
ne odbornik polit. društva za Hrvate in
Slovence v Istri in to iz razloga, ker se je
napravil nemogočega s svojimi besnimi na-
padi v "Pučkem Prijatelju" v času, ko ga
je imel sam v svojih rokah. Poleg zapisnika
o spravi zagledamo pisemce. Tudi tu se
nam zabliži podpis posl. Ščka. Never-
jetno! Poslanec Šček v tem pismlu obsoja
"Istro" in sicer prvo njeno številko od ja-
nuarja 1923, ker je kršila sporazum s tem,
da je izšla kakor političen list, in obljubila,
da bo z vsjo svojo energijo interveniral, da
se njeno razkolniško početje ustavi. Torej
"Istra" se nam v vseh svojih nagoti prika-
zuje kakor razkolniška, obsojana od posl.
Ščka, a Milanović sam, od vseh zapu-
ščen, brez vsake zveze s političnim dru-
štvom istrskim, brez vsake pravice, da bi
ga zastopal, razkolnik, kršec spravo, s ta-
kim trudom sklenjen, bruhač svoj osebnih
gnev. Ne, ni popolnoma sam g. Milanović!
Posl. Šček mu stoji — seveda čisto skrit —
ob strani. Prijazno ga bodri: "Le da jih!
Jaz ne morem, igrar sedaj vlogo posredo-
valca za ujedinenje vseh naših sil, za se-
stavo Narodnega sveta z dr. Wilfanom na
čelu. Ne boj se, Ti pride že na pomoč
moj "mali" kakor ljudski glas!"

Temu prizoru se ne čudimo, saj poznamo
naspele čitke. Pikantno pa je videti ta dva
gospoda kakor zaveznika z ozirom na
tisto Ščekovo spisano obsodbo takega Istri-
nega razkolniškega početja in z ozirom
na sodbo, ki jo je posl. Šček večkrat in
nasprotni raznim ošabam izrekel o g. Mi-
lanoviću in na sodbo, ki jo je ta slednji
gospod izrekel o posl. Ščku. Saj gospoda
Milanović in posl. Šček nas razumeta.
Če ne, smo pripravljeni jima povedati! Pa
še nekaj je pod "kovtrom"! Na nekem li-
stiču — nismo krivi, če g. Milanović drži
take stvari pod "kovtrom" — vidimo na-
pisano imena članov konsorcija za izda-
janje "Malega lista", izmed katerih pa naj-
boljši ni hotel sprejeti ponujene mu "čas-
tne" naloge. Tu pa nas premeja presene-
čenje. Ne, tega nismo mogli verjeti, da
morejo tako resni in častitljivi ljudje,
dopuščati, da se pod njihovim vodstvom
in odgovornostjo uganjajo take stvari, ka-
kor jih zagreša revolverski "Mali list".
Bodi jim povedano, da jih smatramo za
vse odgovorne, in da pride čas, ko bodo
morali polagati svoj račun ne-le pred svojo
vestjo in pred Bogom, ampak tudi pred
javnostjo! Veta je krivda na njih, nego na
posl. Ščeku, v prid katerega znamo za ve-
liko olajševalno okolnost.

Po tem, kar nam je "kovter" do sedaj
pokrival "Mit Macht und Grauen" lahko
sodijo citateli, koliko resnice je v tem, kar
Milanovičeva "Istra" govori in Ščekov
"Mali list" z dopadajenjem ponavlja. Vse
gola laž oz. izbruh bolestone zažrelosti!

"Mali list" govori o "sporu med istrsko
opozicijo in tržaškimi veljaki" in o
"obtožbi predsednika istrske organiza-
cije proti dr. J. Wilfanu". Res pa je,
da tržaško politično društvo se nahaja v
najboljših razmerah z istrskim političnim
društvom, da sta ti dve organizaciji edini
v vseh raznih vprašanjih in da v vsem
složno nastopata. Isto velja glede istrskega
političnega glasila, ki je na podlagi spora-
zuma, podpisanega tudi po posl. Ščeku,
edino-le "Istarska Rijeka" in našega dne-
vnika, med katerima ni doslej niti najmanjša
sencica kalila uzornega soglasja.

konferenci v svrhu rešitve odškodninskega
vprašanja, tudi proti volji Francije; 3) prija-
teljstvo z Ameriko, pripustitev Nemčije in
Rusije k Društvu narodov.

Pridemo končno k zadnji večji stranki na
Angleškem, t. j. k delavski. Uspeh, ki ga je ta
stranka dosegla pri zadnjih volitvah, je bil
izredno velik; in stranka računa še z večjim
pri bližnjih volitvah. Gotovo je, da je brez-
poselnost pripravila zelo ugodna tla tej
stranki. Kot glavne točke njenega programa
naj navedemo naslednje: 1) boj proti pro-
tekcionizmu; 2) sklicanje mednarodne kon-
ference v svrhu rešitve odškodninskega vpra-
šanja, revizija versailleske mirovne pogodbe,
priznanje Rusije, okrepitev Društva narodov;
3) podzavljenje rudnikov, železnic in elek-
trarn, podpora poljedelcem, izenačenje med
ženskami.

Kakšen bo izid volitev? Razpor, ki obstoji
v konservativni stranki med protekcionisti
in pristaši skoraj proste izmenjave in ki ga
zna le Baldwin kolikor toliko blaziti, osebni
spori v stranki sami, dejstvo, da je bilo pri
zadnjih volitvah več konservativnih poslanc-
cev izvoljenih na podlagi programa politike
proste izmenjave, ter poravnava spora v li-
beralni stranki, vsa ta dejstva so nam svedo-
ci, da bo konservativna stranka izgubila precej
mandatov na račun liberalne in delavske
stranke. In kaj potem? Potem bo prišlo na
Angleškem do koalicijske vlade med libe-
ralci in delavsko stranko in tedaj zna spet
nastati spor med Asquithom in Lloyd Geo-
rgeom. Rešiti bo namreč treba vprašanje, ka-
teri izmed njih naj bo ministrski predsednik.
Ako pride do koalicijske vlade, bo tudi od-
škodninsko vprašanje stopilo v čisto novo
fazo.

DNEVNE VESTI

pokrival "Mit Macht und Grauen" lahko
sodijo citateli, koliko resnice je v tem, kar
Milanovičeva "Istra" govori in Ščekov
"Mali list" z dopadajenjem ponavlja. Vse
gola laž oz. izbruh bolestone zažrelosti!

"Mali list" govori o "sporu med istrsko
opozicijo in tržaškimi veljaki" in o
"obtožbi predsednika istrske organiza-
cije proti dr. J. Wilfanu". Res pa je,
da tržaško politično društvo se nahaja v
najboljših razmerah z istrskim političnim
društvom, da sta ti dve organizaciji edini
v vseh raznih vprašanjih in da v vsem
složno nastopata. Isto velja glede istrskega
političnega glasila, ki je na podlagi spora-
zuma, podpisanega tudi po posl. Ščku,
edino-le "Istarska Rijeka" in našega dne-
vnika, med katerima ni doslej niti najmanjša
sencica kalila uzornega soglasja.

Očitane o denarju, nabranem za
obrambni sklad, o polnjenju tržaškega za-
klja ob stradanju Istre, o protestu Istranov
proti tržaškim krivicam je le izbruh jeze
gosp. Milanoviča, ker je propadel v vseh
svojih poskusih za seji prepri in neslogu.
Obrambeni sklad je upravljal pravilno in
pravično v to poklicani odbor. Istra ni
bila nič prikrajšana. Dokaz temu je po-
polno soglasje večine istrskih zaupnikov.
Edini greh je bil, da ni bilo tako kakor
je hotel g. M. in da ni prišel on v odbor.
Da je bila Istra po svoji veliki večini za
Trst, je jasno pokazal znani sestanek v
Kozini. Tržačani so svoje delo obračali
skoro izključno v prid Istre in so Trst in
okolico žal še preveč zanemarjali. Pre-
strogi sodnik jim lahko očita, da so storili
premalo, toda reči, da so ti polni žakej
na škodo nesrečnih Istranov in da so jih
izkoristili, je vnebovpijoča nesramnost!!
Najdrznejše pa je očitanje glede lista.
Tako po uničenju pazinske tiskarne je
podpredsednik pol. dr. "Edinost" (v od-
sotnosti predsednika dr. Wilfana) iz lastne
inicijative in ne da bi se bil kateri Istran
na to spomnil, Istranom predlagal, naj se
"Pučki Prijatelji" vzpostavijo v Trstu in jim
priskrbel sredstva za pričetek. Radi Tr-
sta bi torej "P. prijatelji" lahko takoj zo-
pet začel izhajati, ker je vendar sestava
hrvatskega lista morala biti prepuščena
Istranom samim. Le to smo Tržačani pro-
sili Istrane, naj si ako le morejo najdejo
prostore za uredništvo in upravo izven
tiskarne, in to radi pomanjkanja prostora
in ker nismo hoteli brez nujne potrebe ne-
varnosti za tiskarno in naš list še bolj po-
večati. Rekli pa smo jim takoj, da če ne
bo drugače mogoče, jim prepustimo tudi
svoje prostore. Nismo pa zavlekli izha-
janja lista, nego nasprotno. Ko je hotel
novi urednik "P. Prijatelji" prvo številko
lista odložiti za teden dni, smo se mi temu
odločno uprli, tako da je list izšel še teden
prej nego je hotel njegov od Istranov do-
ločeni urednik.

"Malemu listu" je ustrezno. Svetujemo
mu pa, naj nikar ne "kuka" pod "kovter".
Grda navada je to!

"Mali list" krši — hrščansko moralo

Najprej prosimo tiste, ki so občutljivi glede
poezije, metrike, rime in slovne, naj se na-
slonijo ob zid! In sedaj prinašamo pogovor
med Mihcem in Jakcem v "Malem Listu" od
30. m. m.

Mihce: Veljaki so bili razbili slogo. Se igra-
jo z ljudstvom kakor z žogo.

Jakec: Skrajša treba jih nabiti. To pomaga
jim znabit!

Mi smo v skušnjavi, da bi vzkliknili: dobro,
samo da bodo zadeti — ta pravil! Toda boji-
mo se, da bi nam od neke strani zopet rekli,
da smo se pregrešili proti hrščanski dogmi in
morali, ker pozivljamo na zločin poboja! Tako
pa upamo, da takrat zadene obsodba našega
"malega", četudi ga piše — poslanec Šček!
Kajti, pred pravico smo vsi enaki!

Našemu ljudstvu

Načelnik železnice postaje v Borštu, Ca-
rusi, je te dni — moral zapustiti to mesto svo-
jege ne le železnicega, ampak tudi — dru-
gačnega "delovanja", ki je bilo tako, da ga bo
imelo naše ljudstvo v žalostnem spominu. No-
ben naš človek, ki se mu ni hotel pokoriti,
ni bil varen pred njegovim nasilnim nadlogo-
vanjem in njegovimi ovadnami. Več naših
ljudi je postalo žrtev njegovega sovraštva
proti našemu rodu. Vse se je zgrajalo in sti-
skalo pesti, ali pravega odpora in na pravem
mestu ni bilo. Tu pa tam kaka pritožba posa-

meznikov v našem listu. Dogajali pa so se tudi
slučaji, da so nas naši ljudje prosili naj ne ob-
javimo tega ali onega. Naš list je vendar ob-
čno nastopil in je zahteval od fašistovske
uprave, naj uvede preiskavo, ker so dokazi za
vse tisto, kar je uganjal ta človek, na razpo-
lago. Do te sicer ni prišlo, ali, končno je ven-
dar-le moral iti: Izvršil se je le čin pravično-
sti, ki je prinesel vsaj neko zadoščenje za vse
žrtve, ki jih je zahtevalo besnilo Carusija. S
tem je stvar glede te osebe zvršena in je stav-
ljamo ad acta. Nočemo kovati političnega ka-
pitla iz poloma Carusija. Za to so nam take
osebe premalenkoste.

Pač pa naj ob tej priliki izpregovorimo resno
besedo vojakom. Reči jim moramo, da čest-
vo takih prilikah kažejo premalo samozvesti
in da se ne zavedajo dovolj svojih pravic. Ra-
zumemo, da je naše ljudstvo preplašeno spri-
čo dogodkov, ki so se odigrali pri nas, ter
da je vzrok tudi v tem, da je ljudstvo izgubilo
zvesto, da je nad vsemi neka višja avtoriteta,
do katere bi se moglo obračati z zaupanjem.
Zato raje trpi in molči. Vse to je človeško ra-
zumljivo, vendar ni potrebna toliko plahost,
ki je čisto celo pogubna za ljudi. Namesto da
bi nastopili pravno pot v obrambo svojih ka-
pitolov, v obrambo pred krivico, se udajajo
molče. Včasih pa se dogaja še huje. En pri-
mer. Ko je bila komu odtegnjena obrtna kon-
cesija — in to čisto le samo po volji kakega
podrejenega organa — in so dotičniku zaprli
prostore, lazi potem ponižno okoli tistih, ki ga
preganjajo. Ti ga zategujejo tako dolgo, da za-
mudi rok za pritožbo. Potem pa jadikuje.

Saj ne zahtevamo, da bi vsako malenkost
razblašila v javnih listih. Pač pa naj vsikdar,
brez strahu in o pravem času nastopijo pravne
poti, kakor jo zakon dovoljuje. Tudi če bi to ne,
koristilo vsikdar, pa bo imel naš človek vsaj
zvesto, da je pravilno in dostojno nastopil za
svojo pravico ter da so oni tam gori obveščeni,
kako poslujejo podrejeni jim organi.

To je danes naša nujna beseda našemu ljud-
stvu.

Upravna logika pri nos

Iz Ilirske Bistrice smo prejeli sledeči dopis:

"Znano je, da je bila bistrska sodnija
znatno povečana in razširjena. Sodniji je bila
priklenjena občina Matulje in ves podgrajski
sodni okraj s približno 20.000 prebivalci.
Vlada pri tej "ureditvi" gotovo ni gledala na
koristi prebivalstva. Matuljski kmet lahko
pljune na Volosko, kjer je imel do sedaj svo-
jeje sodnika, tako mu

Podpisan: Avv. Tamaro.

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.
Delniška glavnik a Lit. 15.000.000— popolnoma vplačana.
Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača). — Podružnici: ABBAZIA, ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo

potom zaveznega zavoda

Jadranska Banka v Beogradu Ljubljani in Zagrebu

in njenih podružnic v glavnih mestih Jugoslavije.

Daje kredite za nakup blaga, subvencije na blago, inkasira čekov in račune, informacije. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Samostojna pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.